

Súd: Okresný súd Lučenec
Spisová značka: 16C/27/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6623201430
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dušan Kucbel
ECLI: ECLI:SK:OSLC:2023:6623201430.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Lučenec, pred sudcom JUDr. Dušanom Kucbelom, v spore žalobcu A. B. C. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. A. XXXX/XX, F., právne zastúpeného JUDr. Jánom Marčokom, advokátom, so sídlom M. Gorkého 21, Lučenec, proti žalovanej G. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. I. XX/X, F., právne zastúpenej JUDr. Renátou Endrödyovou, advokátkou, so sídlom Dr. Herza č. 26, Lučenec, o určenie, že dôvody vydedenia nie sú dané, takto

rozhodol:

I. Súd u r č u j e, že dôvody vydedenia žalobcu uvedené poručiťom B. D., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom E. A. XXX/XX, F., ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX v závete zo dňa 01.02.2007 a v listine o vydedení zo dňa 01.02.2007 nie sú dané.

II. Žalovaná je p o v i n á zaplatiť žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu o výške trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Predmetom konania bol spor vyplývajúci z dedičského konania po poručiťovi B. D., nar. XX.X.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX. V priebehu predchádzajúceho sporu na Okresnom súde Lučenec sp. zn. 11C/41/2020 bol predložený závet zo dňa 01.02.2007 a listina o vydedení zo dňa 01.02.2007, s ktorým žalobca v dedičskom konaní nesúhlasil, považoval ho za nepravdivý. V dôsledku toho, že s tým žalovaná ako druhá dedička nesúhlasila, bol žalobca súdny komisárom odkázaný na podanie žaloby. V spore v rámci procesného útoku žalobca (vo vzťahu k uvedeným dôvodom vydedenia) uvádzal, že voči poručiťovi nepodal žalobu za neplatenie výživného, ale na zvýšenie výživného a je pravdou, že bol návrh zamietnutý. Nebol to však o dôvod pre jeho vydedenie. S poručiťom obmedzil kontakt, keď zistil, že poručiťel ako jeho otec počas vysokej školy hanlivo označoval jeho partnerky. Preto mu aj napísal list, nebolo však pravdou, že by sa mu nezdravil. Na záverečný verdikt vysokej školy poručiťela nepozval, pretože ho neabsolvoval, nakoľko nepodpísal zmluvu s Ozbromenými silami SR. Nepozval ho na svadbu, pretože sa o žalobcovej prvej manželke (ešte keď boli zasnúbení) vulgárne vyjadroval, o čom sa dozvedela. Dôvod, pre ktorý nenadviazal riadny vzťah s poručiťom pramenil v žalobcovom detstve a pretrvával počas života poručiťela. Poručiťel o neho neprejavoval záujem a spochybňoval ho. Nemal vedomosť, že by otec trpel pred rokom 2007 akoukoľvek chorobou, v ktorej by potreboval pomoc inej osoby. Poručiťel ho o pomoc nepožiadala. Za napísaním listu, ktorý spomenul poručiťel ako jeden z dôvodov vydedenia si stojí. Zo samotnej listiny o vydedení je zrejmý silne negatívny vzťah poručiťela k žalobcovi. Poručiťel mal žalobcovi pred svadbou uviesť, že si berie, ženu, ktorá robí najstaršie povolanie.

Žalovaná sa v spore bránila tým, že v konaní pod sp. zn. 11C/41/2020 už uviedla dôvody, podľa ktorých bolo odôvodnené vydedenie žalobcu. Odkázala na svoje písomné vyjadrenia v uvedenom konaní. Žalobca celé roky nejavil žiadny záujem o poručiťela, o jeho zdravotný stav, osobnú situáciu či životné jubileá. Poručiťel zanechal matke po rozvode trojizbový byt, platil výživné, podporoval ho v štúdiu na

vysokej škole, ktorej ukončenie mu neoznámil. Žalobca poručiťa urážal a verbálne na neho útočil. Napísal poručiťovi list zo dňa 05.05.1994. O poručiťa neprejavil záujem v čase keď bol chorý, neprišiel na jeho pohreb. Poručiť celý život ťažko niesol zlé vzťahy so žalobcom, a to že mu pri každom stretnutí len nadával a ubližoval. K vydedeniu poručiť pristúpil potom, ako neprejavoval žalobca o neho žiadny záujem. Do momentu spisania listiny o vydedení bol operovaný na prostatu aj na chrbticu, kedy ho žalobca ani počas jednej hospitalizácie, ale ani počas rekonvalescencie ani jedenkrát nenavštívil doma ani v nemocnici. Poručiťa trápilo, že žalobca s ním komunikuje len keď sa to týka majetku. V ostatných prípadoch sa o neho nezaujímal. Doplnila, že poručiť mal byť operovaný na prostatu a chrbticu v období rokov 2006 – 2008, presne to uviesť nevedela. So žalobcom v tomto období nebola v žiadnom kontakte.

2. V konaní nebolo všeobecne sporné podľa § 151 ods. 2 CSP v spojení s § 186 ods. 2 CSP, že uznesením Okresného súdu Lučenec sp. zn. 14D 608/2020, Dnot 398/2022 zo dňa 23.02.2023 notár ako súdny komisár prerušil konanie o dedičstve po poručiťovi a vyzval žalobcu, ako syna poručiťa na podanie žaloby, že dôvody vydedenia uvedené v Závete zo dňa 01.02.2007 a Listine o vydedení zo dňa 01.02.2007 nie sú dané, a to najneskôr v lehote 1 mesiaca od právoplatnosti vydaného uznesenia. Rozsudkom Okresného súdu Lučenec č. k. 11C/41/2020-227 zo dňa 07.11.2022 bola zamietnutá žaloba žalobcu o určenie, že dôvody vydedenia žalobcu uvedené poručiťom v záвете a v listine o vydedení zo dňa 03.01.2022 (2002 pozn. súdu) nie sú dané z dôvodu existencie neskoršieho závetu a listiny o vydedení, ktorý bol predmetom tohto sporu. Poručiť podľa závetu zo dňa 01.02.2007 nezanechal zo svojho majetku pre prípad smrti nič pre žalobcu a ani pre jeho deti a odkázal celý svoj majetok pre prípad smrti žalovanej. Tieto skutočnosti strany v priebehu sporu nenamietali a súd si ich osvojil. Nebolo sporné, že poručiť spísal dňa 01.02.2007 listinu o vydedení, ktorej obsah strany sporu nenamietali.

3. Na predbežnom prejednaní sporu bolo následne ustálené, že predmetom sporu vo vzťahu k dôvodom vydedenia vyplývajúcim z listiny vydedení bude: a) skutočnosť, že žalobca podal na poručiťa žalobu za neplatenie výživného počas štúdia na vysokej škole v F. G. (neskôr žalobca upravil, že išlo o konanie na zvýšenie výživného, čo žalovaná nerozporela), b) žalobca si poručiťa nevšimol, nezdravil ho, c) nepozval ho na svadbu, záverečný verdikt skončenia vysokej školy, d) neposkytol mu pomoc v chorobe a v závažných prípadoch, keď bol na plnom invalidnom dôchodku, trikrát bol operovaný, mal zlomenú chrbticu a pravú nohu, vybrali mu celú prostatu a operovali oči, pričom dva mesiace ležal v nemocnici v J. J. K. F., e) nenavštívil poručiťa po dobu 15 rokov, f) žalobca napísal poručiťovi list, ktorý by nenapísal poručiť ani svojmu nepriateľovi, ktorý bol prílohou listiny o vydedení. Za tým účelom mali strany spor vzniesť prostriedky procesného útoku a procesnej obrany podľa § 149 CSP v lehote stanovenej súdom.

4. Súd následne na pojednávaní s poukazom na uplatnené prostriedky procesného útoku a procesnej obrany k vymedzeným dôvodom vydedenia na predbežnom prejednaní sporu už nepovažoval v konaní za sporné podľa § 151 ods. 2 CSP v spojení s § 186 ods. 2 CSP, že:

a) Došlo k podaniu žaloby žalobcom na poručiťa o zvýšenie výživného, pretože to žiadna zo strán nepoprela. Tým bol daný prienik s dôvodmi vydedenia podľa listiny o vydedení.

b) Žalobca v spore (žaloba) vyvrátil, že by sa s poručiťom nezdravil, ako to bolo uvedené v listine o vydedení. Žalovaná tvrdí skutočnosť žalobcom v spore nepoprela. Preto ostalo nesporné, že žalobca sa s poručiťom zdravil.

c) Súd nepovažoval za sporné, že žalobca poručiťa nenavštevoval, mali obmedzený vzťah a stretávali sa príležitostne u jeho starej matky. To žalovaná v spore nenamietala. Tým bol daný prienik s dôvodmi vydedenia podľa listiny o vydedení.

d) Nebolo sporné, že žalobca nepozval poručiťa na zásnuby a svadbu z dôvodu, že poručiť jeho partnerku (snúbenicu) urazil. To žalovaná nepoprela.

e) Súd nepovažoval za sporné, že žalobca nepozval poručiťa na záverečný verdikt vysokej školy, pretože ho neabsolvoval, nakoľko nepodpísal zmluvu s OS SR. To žalovaná nepoprela.

f) Nebolo tiež sporné, že žalobca napísal poručiťovi list uvedený v prílohe závetu, ktorý ako dôkaz navrhla vykonať žalovaná zo spisu sp. zn. 11C/41/2020.

5. Na základe ustálenia všeobecných nesporných skutočností, ako aj nesporných skutočností k vymedzeným dôvodom vydedenia súd konštatuje, že dôvod vydedenia uvedený v odseku 2 písm. b) tohto rozhodnutia v časti, že žalobca poručiťa nezdravil, nebol v spore preukázaný. Išlo o nespornú skutočnosť. Preto súd nielenže nevykonal za tým účelom dokazovanie, ale ani nepristúpil k právnemu posúdeniu, či to, že žalobca poručiťa nezdravil bolo možné subsumovať pod ustanovenie § 469a ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka.

Vzhľadom na nespornosť skutkových tvrdení vo vzťahu k dôvodom vydedenia ustálených súdom v 3. odseku písm. a), d) – g) tohto rozhodnutia súd v tejto časti nevykonával dokazovanie a ostali predmetom právneho posúdenia súdom.

Súd vykonal dokazovanie za účelom zistenia príčin obmedzenia vzťahov medzi poručiteľom a žalobcom, definovaných v 3. odseku písm. c) tohto rozhodnutia.

6. Súd na pojednávaní vykonal dokazovanie navrhnutými dôkazmi podľa § 185 ods. 1 CSP, z ktorých zistil, že žalobca dňa 05.05.1994 napísal poručiteľovi list, na ktorý poručiteľ v závete zjavne poukazoval. V liste žalobca uviedol, že stretol na Zanzibare kamarátku A. L. a jej kamarátku, ktoré mu mali vynadať (za použitia vulgarizmov pozn. súdu). Poručiteľ mal o A. L. hovoriť, že je k...a, čo žalobca v liste poprel. Žalobca v liste poručiteľovi vytkol, že to prehnal, skončil s ním, uviedol, že ho nenávidí, hnuší sa mu a je mu odporný. Neuvidí ho dovtedy, kým sa Inge neospravedlní, pričom uviedol jej adresu. V liste uviedol, že ho nenávidí nielen preto, ale aj za to, čo mu stváral, urážal ho. Niekedy aj na verejnosti (dôkaz: list žalobcu pre poručiteľa zo dňa 05.5.1994, č. I. 37 súdneho spisu Okresného súdu Lučenec sp. zn. 11C/41/2020). Žalobca počas vysokej školy obmedzil kontakt s poručiteľom, pretože ho urážal. Žalobca sa stretával s poručiteľom u starej matky spolu so svojou matkou. Počas vysokej školy mal žalobca známosť s dievčaťom, ktorej mal poručiteľ narozprávať o žalobcovi vulgárne veci. Stará matka mala povedať matke žalobcu, že poručiteľ mal zdravotné problémy, pričom podľa starej matky to poručiteľ zveličoval. Žalobca mal vedomosť o nejakých zdravotných problémoch poručiteľa. Poručiteľ si podľa matky žalobcu nezaslúžil byť na svadbe žalobcu, pretože to bola pre ňu samozrejmosť. Z dôvodu správania poručiteľa, za to, že ich urážal, urážal ich rodinu (dôkaz: výsluch svedkyne D. F. na pojednávaní).

7. Súd vyhodnotil jednotlivé dôkazné prostriedky podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, vrátane súvislosti so zistenými nespornými skutočnosťami. Súd považoval výpoveď svedkyne D. F. za čiastočne vierohodnú, v časti, kde jej tvrdenia mali prienik s inými listinnými dôkazmi a v časti, kde odporovala vlastne tvrdeniam žalobcu v spore. Pri hodnotení výpovede svedkyne súd vychádzal z toho, že išlo o matku žalobcu, ktorá ho mala v starostlivosti a vychovávala ho. Všeobecne nemožno považovať výpoveď svedka, ktorý je blízkou osobou jednej zo sporových strán, za neverohodnú. Musí k tomu pristúpiť ďalšia skutočnosť, a to aký svedok má počas výsluchu prejav a odpovedá na položené otázky. Súd pri výsluchu uvedenej svedkyne zistil, že jej vzťah a postoj k poručiteľovi nebol neutrálny ako to uviedla vo svojej výpovedi (č. I. 112). Súd o tomto postoji svedkyne pochybuje, z dôvodu, že s poručiteľom mala žiť 2 – 3 roky, mal k nej byť vulgárny, bil ju, bol jej neverný (č. I. 111 spisu). Následne však svedkyňa neskôr pri výsluchu uviedla, že poručiteľ bol psychopát, nenormálne zlý človek, robil to každému okolo seba, čo predstavuje už jej hodnotiaci úsudok. Ťažko si možno predstaviť, že mala svedkyňa neutrálny postoj k poručiteľovi, ak mal jej syna urážať, správal sa počas ich spolužitia uvedeným spôsobom. Z toho dôvodu súd dospel k záveru, že svedkyňa mala záujem vykresľovať žalobcu (syna) v lepšom svetle, ako tomu bolo zjavne v skutočnosti. Súd preto neuveril takým tvrdeniam svedkyne, že syn nikdy k poručiteľovi nebol tak vulgárny, ako poručiteľ k nemu, čomu odporuje podľa názoru súdu listinný dôkaz č. I. 37 spisu 11C/41/2020. Neuveril súd, že žalobca poručiteľovi ochotne pomáhal (nevedela uviesť konkrétnu pomoc č. I. 112, druhá strana spisu), bol mu nápomocný, keď niečo potreboval, pretože sám žalobca tvrdil, že vzťahy mali obmedzené a stretávali sa u starej mamy. V tej súvislosti bolo pre súd nepresvedčivé tvrdenie, že žalobca mal poručiteľa navštevovať v jeho byte v roku 2007 (č. I. 114 spisu).

Na strane druhej súd uveril časti výpovede svedkyne, v ktorej uviedla, že poručiteľ mal narozprávať dievčaťu (známosti) žalobcu počas vysokej školy o žalobcovi, intímnosti, vulgárne veci. Rovnako, že preto došlo ochladeniu vzťahov medzi žalobcom a poručiteľom počas vysokej školy. Uvedená skutočnosť má totiž prienik s listom žalobcu na č. I. 37 spisu 11C/41/2020.

Na pojednávaní súd najskôr nepovažoval za sporné, že žalobca nemal vedomosť o zdravotných dôvodoch poručiteľa uvedených v závete (operácia chrbtice, prostaty, hospitalizácia v nemocnici), pretože žalovaná túto skutočnosť (nevedomosť žalobcu) výslovne nepoprela. Namietala len, že sa o neho nezaujímal. Nenamietla účinne, že mal vedomosť o zdravotnom stave otca. O tejto nespornej skutočnosti však súd následne nadobudol dôvodné pochybnosti podľa § 186 ods. 2 CSP po vykonanom dokazovaní. Svedkyňa totiž uviedla, že mala od starej mamy vedomosť o zdravotných problémoch poručiteľa, ktorý ich mal podľa starej mamy zveličovať. Malo ísť o problémy so zrakom, cievmi, že musí ísť na operáciu, že potrebuje peniaze. Svedkyňa uvedené skutočnosti žalobcovi neoznámila, pretože on mal s tým za ňou prísť (č. I. 112 druhá strana spisu). Z toho súd potom dospel k záveru, že žalobca mal vedomosť o zdravotných problémoch poručiteľa. Teda nie tak ako v spore tvrdil. Ostalo

však nepreukázané, či išlo o zdravotné problémy uvedené poručiteľom v závete, či mal vedomosť o jeho hospitalizáciách a že v dôsledku toho potrebuje peniaze. Ostalo nepreukázané, či poručiteľ o pomoc v spomenutých prípadoch žalobcu požiadal. S týmto tvrdením neprišla v spore ani žalovaná. Žalovaná na výzvu na doplnenie skutkových tvrdení uviedla, že v čase, keď mal mať poručiteľ zdravotné problémy, nebola so žalobcom v žiadnom kontakte.

Súd hodnotením vykonaného listinného dôkazu - listu žalobcu na č. I. 37 spisu 11C/41/2020 nadobudol presvedčenie, že vzťah medzi žalobcom a poručiteľom nebol štandardným vzťahom otec – syn. Za bežného javu vecí by otec nemal uvádzať vulgárnosti na partnerky, priateľky, kamarátky svojho syna. Cieľom toho bolo zjavne poškodiť žalobcu, resp. jeho vzťahy. Pre súd bola potom pochopiteľná reakcia žalobcu voči poručiteľovi napísaním listu a následné preukázané ochladenie ich vzájomných vzťahov. Súd si tiež v tomto prípade všimol, že v liste žalobca nevytkol len uvedené, ale aj to, že poručiteľ mal žalobcu „večne“ urážať, nadávať. Žalovaná v spore tieto okolnosti riadne nepoprela. Táto skutočnosť mala prienik aj s tvrdením žalobcu na pojednávaní, že mu mal otec pred svadbou uviesť, že jeho budúca manželka robí najstaršie povolanie (slušne povedané pozn. súdu) a bude paroháč. Ostalo však v spore nepreukázané a dá sa povedať aj nepodstatné, kde bol počiatok zlých vzťahov medzi poručiteľom a žalobcom v období do napísania listiny o vydedení. Súd však pri zistení záveru o vzťahu medzi poručiteľom prihliadol na hodnotiace úsudky poručiteľa v závete.

8. Súd z navrhovaných dôkazov vykonal iba tie, ktoré boli riadne a včas označené, boli konkrétne (zásada konkretizácie dôkazov) vo vzťahu k tvrdeným substancovaným skutkovým tvrdeniam a nemali nahrádzať procesnú nečinnosť strán sporu. Súd nevykonal návrh sporových strán na oboznámenie sa s celým obsahom pripojeného spisu 11C/41/2020, v ktorom mali byť už zachytené výpovede svedkov, argumenty a skutkové tvrdenia strán sporu. Súd nie je oprávnený a ani povinný vyhľadávať za sporové strany rozhodujúce skutkové tvrdenia z listinných dôkazov, pretože to odporuje § 132 ods. 2 CSP. Bolo povinnosťou strán sporu uviesť konkrétne a rozhodujúce skutkové tvrdenia podľa § 150 ods. 1 CSP. Až na základe toho bolo možné ich tvrdenia preukazovať dôkazmi (hoc aj oboznámením sa s listinami z iného súdneho spisu). Súd tu nie je na to, aby robil v sporovom procese prácu za strany sporu naštudovaním si celého predchádzajúceho spisu a atrahoval z neho podstatné tvrdenia strán sporu. Sú to strany sporu, ktoré majú zodpovednosť za výsledok sporu v súlade s prejednacou zásadou. Súd pritom vychádza zo skutočností, ktoré vyšli najavo v tomto spore, nie v inom súdnom konaní (čl. 11 ods. 4 CSP). Ak strany sporu chceli, aby sa súd oboznámil s nejakou listinou, alebo výpoveďou svedka zo spisu 11C/41/2020, mali konkrétne tento dôkaz označiť. Napríklad ako vo vzťahu k listu žalobcu na č. I. 37 pripojeného spisu. Tým je splnená zásada konkretizácie dôkazov, t. j. ktorý konkrétny dôkaz má preukazovať skutkové tvrdenie (porovnaj Jirsa, J., Havlíček, K. Dokazování – úvahy o teorii a praxi. 1. vydání. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2021, s. 148). Strany sporu takto ale nepostupovali, hoci boli o tom súdom v rámci predbežného prejednávania sporu riadne poučené (viď zápisnicu). Preto súd uvedený dôkaz, teda oboznámenie celého spisu, nevykonal.

Žalovanou vznesený návrh na výsluch svedkov M. D., L. N., M. O. a M. P. súd zamietol. Na predbežnom prejednaní sporu súd konanie skoncentroval podľa § 153 ods. 2 CSP, aby strany sporu uviedli prostriedky procesného útoku a obrany podľa § 149 CSP v lehote do 31.08.2022. Prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, pre ktoré bolo potrebné pripojiť spis Okresného súdu Lučenec boli pod následkom sudcovskej koncentrácie konania povinné uviesť v lehote 10 dní od prevzatia oznámenia o pripojení spisu (pozri č. I. 91 spisu). Žalovaná označila svedkov v lehote určenej súdom. Uviedla tiež, že ich účasť zabezpečí. Súd následne v predvolaní na pojednávanie uložil žalovanej povinnosť zabezpečiť účasť svedkov a tiež vyzval žalovanú, aby uviedla, k preukázaniu ktorých skutkových tvrdení majú v zmysle zásady konkretizácie dôkazov byť svedkovia vypočutí. Žalovaná však podľa názoru súdu abstraktne pred pojednávaním oznámila, že k preukázaniu dôvodov vydedenia žalobcu (č. I. 97 spisu). To však súd nepovažoval za splnenie uloženej povinnosti súdom. Bolo povinnosťou žalovanej, aby uviedla, ktoré konkrétne skutkové tvrdenia, má ten ktorý svedok preukázať (tak ako urobila ku L. N. oneskorene až po poučení súdu podľa § 154 CSP). Navyše, žalovaná účasť svedkov nezabezpečila, čo oznámila súdu až na pojednávaní. Dôvodom neúčasti svedkov bolo, že ich oboznámila až v týždeň pojednávania, pretože ide o starších ľudí a nechcela im to oznámiť 2 týždne vopred. Svedkyňa O. a P. sa nachádzali v E.. Svedok N. nebol uvoľnený bez predvolania súdu z práce a pani D. sa nachádzala na vyšetrení v J. J.. Podľa názoru súdu žalovaná nekonala v súlade s § 153 ods. 1 CSP, so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Starostlivo o vlastný výsledok sporu. Ak raz v spore vopred uviedla, že svedkov zabezpečí podľa § 197 CSP, je povinná zmenu okolností súdu včas a riadne vopred oznámiť a navrhnúť ich predvolanie súdom podľa § 197 ods. 2 CSP. Ak by takto postupovala v nadväznosti na § 153 ods. 2 CSP, súd by nariadené pojednávanie odročil za účelom zabezpečenia svedkov, aby boli všetci svedkovia

vypočutí spravidla na jednom pojednávaní. Najmä pre zachovanie autenticity ich výpovedí. Žalovaná však bola v spore pasívna. Ak by súd bez ďalšieho akceptoval jej nečinnosť, boli by dané dôvody pre odročenie pojednávania, čo súd nepovažoval za hospodárne a efektívne v súlade s § 153 ods. 1 CSP. Súd by tak nemohol rozhodnúť v zásade na jednom pojednávaní v súlade s § 179 ods. 1 CSP. Súd v tomto prípade bol oprávnený rozhodnúť o zamietnutí návrhu na výsluch svedkov aj bez návrhu, pretože svedkovia neboli predvolaní súdom (porovnaj § 198 ods. 3 CSP), ale žalovanou, ktorá musí niesť zodpovednosť za riadne, starostlivé a včasné uplatnenie prostriedkov procesnej obrany podľa § 153 ods. 1, 2 v spojení s § 197 CSP. Z toho dôvodu súd aj zamietol žiadosť žalovanej o odročenie pojednávania za účelom doplnenia dokazovania.

Uplatnením sudcovskej koncentrácie konania súd podľa § 153 ods. 2 CSP neprihliadol na doplnenie skutkových tvrdení žalobcu a označenie dôkazov v podaní doručenom súdu dňa 10.11.2023. Hoci žalobca doplnil skutkové tvrdenia a označil dôkazy v lehote určenej súdom vo výzve na č. I. 91 spisu (po pripojení spisu 11C/41/2020), v podaní žalobca neuviedol podľa názoru súdu skutkové tvrdenia, pre ktoré by bolo potrebné nahliadnutie do pripojeného spisu. To sa týka aj označenia prvého rozsudku v konaní na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 11C/41/2020-95 zo dňa 27.10.2021, pretože podľa názoru súdu tento rozsudok mal žalobca ako strana uvedeného sporu k dispozícii bez ohľadu na pripojený spis. Preto mohol uvedené prostriedky procesného útoku uviesť a označiť v lehote stanovenej súdom do 31.08.2023. To však neurobil, čím konal v rozpore s § 153 ods. 1 CSP.

9. Pri svojom rozhodnutí súd vychádzal z tohto záveru o skutkovom stave: Pri svojom rozhodnutí súd vychádzal z tohto záveru o skutkovom stave: Žalobca ako zákonný dedič po poručiťovi bol v dedičskom konaní odkázaný súdnym komisárom na podanie žaloby o určenie, že dôvody vydedenia v závete a listine o vydedení zo dňa 01.02.2007 nie sú dané. Rozsudkom Okresného súdu Lučenec č. k. 11C/41/2020-227 zo dňa 07.11.2022 bola zamietnutá žaloba žalobcu, že dôvody vydedenia žalobcu zo skoršieho závetu nie sú dané, a to pre existenciu závetu a listiny o vydedení zo dňa 01.02.2007. Poručiťel v závete zo dňa 01.02.2007 odkázal celý svoj majetok pre prípad smrti žalovanej. V listine o vydedení zo dňa 01.02.2007 vydedil žalobcu z dedenia jeho majetku, rovnako aj jeho deti. V spore za skutkové dôvody vydedenia boli považované: a) podanie žaloby na poručiťela žalobcom pre neplatenie výživného, b) žalobca si poručiťela nevyšimol, nezdravil ho, c) nepozval ho na svadbu, záverečný verdikt skončenia vysokej školy, d) neposkytol mu pomoc v chorobe a v závažných prípadoch, keď bol na plnom invalidnom dôchodku, trikrát bol operovaný, mal zlomenú chrbticu a pravú nohu, vybrali mu celú prostatu a operovali oči, pričom dva mesiace ležal v nemocnici v J. J. K. F., e) nenavštívil poručiťela po dobu 15 rokov, f) žalobca napísal poručiťovi list, ktorý by nenapísal poručiťel ani svojmu nepriateľovi, ktorý bol prílohou listiny o vydedení.

Po dokazovaní a vyhodnotení nesporných skutočností bolo zistené, že žalobca podal žalobu na poručiťela na zvýšenie výživného, ktorá bola zamietnutá. Žalobca sa s poručiťelom zdravil. Žalobca poručiťela nenavštevoval, mali obmedzený vzťah a stretávali sa príležitostne u jeho starej mamy. Žalobca nepozval poručiťela na zásnuby a svadbu z dôvodu, že poručiťel jeho partnerku urazil, resp. uviedol žalobcovi, že je takou osobou, čo robí najstaršie povolanie, čo sa dozvedela od žalobcu. Žalobca to partnerke oznámil. Poručiťela nepozval na záverečný verdikt školy, pretože ho žalobca neabsolvoval, nepodpísal zmluvu s Ozbrojenými silami SR. Žalobca napísal poručiťovi list zo dňa 05.05.1994, v ktorom oznámil poručiťovi, že ho nenávidí, skončil s ním, kým sa neospravedlní A. L.. Nenávidí ho aj preto, čo mu stváral, urážal ho, niekedy aj na verejnosti. Z toho dôvodu žalobca s poručiťelom počas vysokej školy obmedzil kontakt, nakoľko poručiťel ho urážal. Žalobca mal vedomosť o tom, že poručiťel má zdravotné problémy.

10. V spore išlo o žalobu podľa § 137 písm. d) CSP, t. j. o určenie právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu, pri ktorej súd neskúma existenciu naliehavého právneho záujmu. Osobitným predpisom v danom prípade bolo ustanovenie § 194 ods. 1 CMP, podľa ktorého bol žalobca odkázaný súdom prostredníctvom súdneho komisára na podanie predmetnej žaloby, ktorou sa vyrieši sporná otázka v dedičskom konaní po poručiťovi, t. j. či dôvody vydedenia žalobcu sú/ nie sú dané. Petit žaloby žalobca naformuloval v súlade s pokynom súdneho komisára a žalobu podal v lehote na to určenej. Preto súd žalobu vecne prejednal a rozhodol.

11. Súd subsumoval zistený skutkový stav pod ustanovenie § 469a ods. 1 písm. a), b), ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka v spojení s § 476 ods. 1 a 2 a § 476a Občianskeho zákonníka. Listina o vydedení bola spísaná vlastnou rukou poručiťela a ním podpísaná podľa § 476a Občianskeho zákonníka, pričom spĺňa podľa názoru súdu všetky formálne náležitosti vyžadované v § 476 ods. 1 a 2

Občianskeho zákonníka v spojení s vymedzením dôvodov vydedenia podľa § 469a ods. 3 Občianskeho zákonníka. Žalobca bol dieťaťom poručiťa a teda jeho zákonným dedičom v prvej dedičskej skupine podľa § 473 ods. 1 Občianskeho zákonníka, rovnako tak ako žalovaná. Listina o vydedení predstavuje prejav poručiťovej vôle, ktorým odníma dedičovi dedičské právo, ktoré by mu inak podľa zákona prináležalo. Pri platnosti úkonu vydedenia je rozhodujúci stav v dobe, keď bol tento úkon urobený, teda za obdobie pred napísaním listiny (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/98/2018 zo dňa 24.06.2020). Dôvod vydedenia sa musí uviesť do listiny o vydedení a musí existovať v čase pred prejavom vôle v listine o vydedení. Pre všetky dôvody vydedenia je charakteristické konanie dediča v rozpore s dobrými mravmi (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo 109/2010 zo dňa 29.02.2012). Materiálnou náležitosťou vydedenia je existencia konkrétneho dôvodu vydedenia uvedená v § 469a ods. 1 Občianskeho zákonníka. Pre všetky dôvody vydedenia je charakteristické negatívne správanie sa potomka v rozpore s dobrými mravmi. V spore o platnosť dôvodov vydedenia je na dedičovi, aby preukázal, že jeho správanie nenaplnilo znaky upravené v zákone (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 30Cdo/2214/2002 zo dňa 20.01.2004).

12. Podľa ustanovenia § 469a ods. 1 písm. a/, b/ Občianskeho zákonníka môže poručiť vydediť potomka, ak v rozpore s dobrými mravmi neposkytol poručiťovi potrebnú pomoc v chorobe, v starobe alebo v iných závažných prípadoch. Rovnako to môže poručiť urobiť aj vtedy, ak potomok o poručiťa trvalo neprejavuje opravdivý záujem, ktorý by ako potomok mal prejavovať.

13. O neposkytnutie pomoci za podmienok uvedených v písmene a/ tohto ustanovenia pôjde najmä vtedy, keď dedič poručiťovi odkázanému na pomoc v chorobe a starobe neposkytol potrebnú pomoc, hoci o tejto odkázanosti poručiťa vedel a so zreteľom na svoje objektívne možnosti a schopnosti mu pomoc mohol poskytnúť. Potreba pomoci na strane poručiťa a objektívna možnosť dediča poručiťovi pomoc poskytnúť sa musí v každom konkrétnom prípade posudzovať osobitne. Treba to posúdiť z hľadiska, či dedičovo správanie bolo v rozpore s dobrými mravmi. K naplneniu tohto dôvodu vydedenia nestačí, že poručiť bol chorý, dosiahol vek, ktorý možno označiť ako starobu alebo sa ocitol v inej ťažkej životnej situácii (dedič mu neposkytol pomoc v iných závažných prípadoch, napr. pri živelnej pohrome, ohrození života, zdravia alebo jeho majetku zásahom tretích osôb). Potreba pomoci potomka závisí aj na tom, či nie je iná osoba, od ktorej možno predovšetkým očakávať poskytovanie takejto pomoci a ktorá túto pomoc aj reálne poskytuje a poskytovať môže, pretože má pre to lepšie podmienky ako potomok, ktorého sa vydedenie týka. Pri odkázanosti poručiťa na pomoc je ale nevyhnutné, aby potomok mal reálnu možnosť poručiťovi potrebnú pomoc poskytovať, teda, či jej poskytovanie nevyklučuje napríklad zdravotný stav potomka (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/109/2010).

14. Žalobca v spore preukázal, že nenastal dôvod vydedenia upravený v § 469a ods. 1 písm. a) Občianskeho zákonníka. V spore bolo síce preukázané, že žalobca mal vedomosť o zdravotných problémoch poručiťa. To však pre naplnenie dôvodu vydedenia nepostačuje. Nebolo preukázané, že by bol žalobca poručiťom o pomoc požiadaný, bol na ňu odkázaný v konkrétnom čase, kedy mal poručiť mať tieto zdravotné problémy. Naopak, už priamo z listiny o vydedení vyplýva, že potrebnú pomoc poskytla poručiťovi žalovaná, s ktorou mal zjavne dobré osobné vzťahy, čo sa prejavilo spísaním závetu poručiťom v jej prospech. V spore však nebolo preukázané, že poručiť bol naozaj v stave odkázanosti, bez pomoci inej osoby a žalobca mu túto pomoc nemohol poskytnúť. Skutočnosť, že žalobca neprejavil účasť pri zdravotných komplikáciách poručiťa, napríklad nenavštívením v nemocnici, že mu nevaril, nepral a neriadil mu, mohla prameniť z ich vzájomného vzťahu. Súdu sa zdá ako veľmi pravdepodobné, o čom svedčí zistený skutkový stav, že poručiť ani v rozhodnom čase o pomoc žalobcu nestál. Súd ustálil, že žalobcovo konanie tak nemalo znaky rozporu s dobrými mravmi v tejto časti.

15. Pri úvahe, či ide o dôvod vydedenia uvedený v písmene b/ zákonného ustanovenia, t.j. neprejavovanie opravdivého záujmu potomka o poručiťa treba považovať za významný vzťah medzi poručiťom a potomkom, najmä, či tento vzťah mal charakter skutočného vnútorného vzťahu a nielen predstieraného, formálneho. Existenciu takéhoto kvalifikovaného vzťahu možno vyvodiť z rozličných vonkajších prejavov, napr. z osobného, prípadne písomného styku, zo vzájomnej starostlivosti potomka a poručiťa a pod., pričom pri posudzovaní otázky, či existuje dôvod vydedenia v tomto ustanovení uvedený, nemožno opomenúť ani konkrétne možnosti dediča prejavovať takýto záujem a tiež okolnosti, za ktorých k vydedeniu došlo. Najmä, či potomkovi v prejavovaní opravdivého záujmu o poručiťa nebránili objektívne okolnosti, prípadne, či zo strany potomka nejde o nezavinené neprejavovanie takéhoto kvalifikovaného záujmu. Tento dôvod vydedenia totiž vyžaduje, aby neprejavovanie opravdivého záujmu

bolo potomkom zavinené, nestačí len samotná existencia takéhoto stavu. Záujem, ktorý by potomok mal prejavovať o poručiťľa treba posudzovať s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu. Pokiaľ je skutočnosť, že potomok trvale neprejavuje o poručiťľa opravdivý záujem, dôsledkom toho, že poručiťľ neprejavuje záujem o potomka, nemožno bez ďalšieho uzavrieť, že by neprejavovanie tohto záujmu potomkom mohlo byť dôvodom na jeho vydedenie. O neprejavovanie opravdivého záujmu o poručiťľa v zmysle tohto ustanovenia sa nejedná v prípade, ak nezáujem potomka bol v značnej miere vyvolaný samotným poručiťľom (pozri rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 173/96).

16. Žalobca preukázal, že neboli splnené ani zvyšné dôvody vydedenia, ktoré súd subsumoval pod ustanovenie § 469a ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka a ktoré boli predmetom sporu medzi stranami. Bolo z nesporných skutočností preukázané, že žalobca sa poručiťľovi zdravil. Bolo preukázané, že žalobca podal žalobu na poručiťľa pre zvýšenie výživného, čo samo o sebe podľa názoru súdu nemôže zakladať dôvod pre vydedenie potomka podľa § 469a Občianskeho zákonníka. Ide o zákonné právo podľa Zákona o rodine bez ohľadu na výsledok konania. Dôvod, že žalobca nepozval poručiťľa na záverečný verdikt vysokej školy, bol žalobcom preukázaný a teda vysvetlený. Žiadny záverečný verdikt vysokej školy nemal, pretože odmietol podpísať zmluvu s Ozbrojenými silami SR, to nebolo sporné. Čiže uvedený dôvod vydedenia nenastal. Nepozvanie rodiča na svadbu a zasnuby za bežného chodu vecí môže predstavovať zásah do vzťahu medzi rodičom a dieťaťom. Je to však možné subsumovať pod neprejavenie opravdivého záujmu potomka o svojho predka? Syna o otca? Alebo išlo len o výsledok ich vzťahov? V tomto prípade bolo preukázané, že ujma, ktorú tým mal utrpieť poručiťľ, bola len predstieraná, formálna, pričom samotné správanie poručiťľa bránilo žalobcovi prejavovať v tejto časti opravdivý záujem. Pre súd je pochopiteľné, ak žalobca nepozval otca na svadbu a zasnuby, keď pred tým mal uraziť jeho budúcu manželku spôsobom zisteným v skutkovom stave. To objektívne bolo spôsobilé zasiahnuť žalobcu, nielen jeho partnerku, ktorej sa s tým zveril. Pokiaľ mal mať žalobca záujem zúčastniť sa takejto životnej udalosti svojho potomka, mal vážiť slová a nehovoriť synovi, že bude z neho paroháč. Keďže takto postupoval, zjavne účasť poručiťľa na svadbe a zasnubách syna až tak netrápila a nemohol očakávať, že na ňu bude pozvaný. Ujmu poručiťľa v listine o vydedení tak súd považoval za predstieranú. Tento záver je potrebné vnímať v celkových okolnostiach vzťahu poručiťľa a žalobcu. List, ktorý žalobca napísal poručiťľovi na č. l. 37 spisu 11C/41/2020 svedčí o správaní poručiťľa k priateľom žalobcu. Súd si preto položil otázku, prečo to poručiťľ robil? Z akého dôvodu urážal priateľky žalobcu, keď mohol predpokladať, že s tým bude žalobca konfrontovaný a vystavený nepríjemnej situácii? Zjavne s cieľom, aby poškodil žalobcu v sociálnych a iných vzťahoch v podstate v jeho mladom veku, keď si takéto vzťahy budoval. Uvedený list tak bol len reakciou žalobcu na jeho správanie. Bolo preukázané, že aj to bolo dôvodom, prečo žalobca poručiťľa nenavštevoval, stretávali sa len u starej matky a teda mali obmedzené vzťahy. Poručiťľ teda sám zjavne nestál o riadny a zdravý vzťah so žalobcom, tento vzťah mu bol podľa názoru súdu ľahostajný a sám k nemu prispel. Nebolo zistený opak, ani vysvetlenie, ako sa k uvedenému listu postavil poručiťľ. Pokiaľ sa tak správal voči žalobcovi, ochladenie ich vzťahu sa ho v skutočnosti nemohlo citovo dotýkať tak, že by to napíňalo zákonný dôvod vydedenia (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/32/2014 zo dňa 27.05.2014). Nie je preto možné viniť žalobcu, že ich vzťahy neboli štandardné a že neprejavoval opravdivý záujem o poručiťľa, ako potom by prejavovať za bežných okolností mal.

17. Z uvedených dôvodov súd podanej žalobe vyhovel.

18. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP podľa pomeru úspechu vo veci. Žalobca bol v spore úspešný v celom rozsahu. Preto súd žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, v lehote troch dní od právoplatnosti rozhodnutia súdneho úradníka o výške trov konania. Rozhodnutie o výške trov konania súd vydá po právoplatnosti tohto rozsudku (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom Okresného súdu Lučenec na Krajský súd v Banskej Bystrici, písomne vo vyhotovení trojmo.

V odvolaní musí byť uvedené, ktorému súdu je určené, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, kto ho robí – odvolateľ, ktorej veci sa týka, v akom rozsahu odvolateľ napáda rozhodnutie, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody), čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh), odvolanie musí byť podpísané (§ 363 v spojení s § 127 C. s. p.). Odvolanie treba predložiť v troch rovnopisoch, inak súd zhotoví kópie na trovy odvolateľa.

Odvolanie možno odôvodniť (odvolacie dôvody) len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 C. s. p.).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 C. s. p.).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Zák. č. 233/95 Z.z. a noviel – Exekučný poriadok.